

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0226U000469

Державний реєстраційний номер: 0125U000449

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-01-2026

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Ризики втрат та збереження автентичності пам'яток архітектури та містобудування під час війни та повоєнного відтворення

Початок етапу: 01.2025

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітного документа: Проміжний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Код за ЄДРПОУ: 02071151

Місцезнаходження: вул. Чорноглазівська, буд. 17, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380577073109

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Код за ЄДРПОУ: 02071151

Місцезнаходження: вул. Чорноглазівська, буд. 17, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380577073109

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 43 - власна ініціатива (якщо робота виконується з власної ініціативи за кошти виконавця НДР або безкоштовно)

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

7706 - безплатно (договір про науково-технічне співробітництво, тощо)

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Методи збереження ідентичності середовища міст та визначних місць під час війни та повоєнного відтворення

Назва роботи англійською:

Methods of preserving the identity of the environment of cities and places of interest during the war and post-war reconstruction

Реферат українською:

У дослідженні проаналізовано сучасні підходи до збереження автентичності історичних міських середовищ, що зазнали руйнувань унаслідок воєнних дій. Особливу увагу приділено впливу втрат матеріальної та нематеріальної складових на ідентичність середовища, а також чинникам, що формують ризики подальшої деградації історичного простору. Виявлено ключові тенденції трансформації архітектурної спадщини у воєнний та повоєнний періоди та визначено їхній вплив на планувальні, морфологічні й культурні характеристики міських територій. У межах першого етапу роботи розроблено типологію порушених міських середовищ і факторів втрати автентичності, що дозволяє класифікувати постраждалі території за рівнем руйнувань, структурними змінами та характером втрати історичних ознак. Модель охоплює матеріальні, функціональні, контекстуальні та соціокультурні параметри, що визначають потенціал збереження та відновлення автентичності. Запропонована модель оцінювання створює умови для формування науково обґрунтованих рішень щодо реставрації, реконструкції та адаптації середовища. Її застосування забезпечує можливість визначати оптимальні стратегії регенерації історичних територій, враховуючи ступінь руйнувань, потреби громади та вимоги сталого розвитку. Отримані результати можуть бути використані у містобудівній політиці, пам'яткоохоронній діяльності, розробці програм повоєнного відновлення та при підготовці проектів реставрації постраждалих об'єктів.

Реферат англійською:

The study examines contemporary approaches to preserving the authenticity of historic urban environments affected by armed conflict. Particular attention is given to the impact of material and intangible losses on the identity of urban space, as well as to the factors that contribute to further degradation of historic fabric. The research identifies key trends in the transformation of architectural heritage during wartime and the post-war period, and outlines their influence on the planning, morphological and cultural characteristics of urban areas. Within the first stage of the project, a typology of disrupted urban environments and factors of authenticity loss was developed. This typology enables the classification of affected territories according to the degree of destruction, structural alterations and the nature of the loss of historical attributes. The model incorporates material, functional, contextual and socio-cultural parameters that determine the potential for preserving and re-establishing authenticity. The proposed assessment model provides a foundation for evidence-based decision-making in the preservation, re-creation and adaptation of historic environments. Its application makes it possible to identify optimal strategies for the regeneration of damaged urban areas, taking into account the extent of destruction, community needs and the principles of sustainable development. The findings may be applied in urban planning policy, heritage protection practice, post-war recovery programmes and in the preparation of re-creation projects for affected heritage sites.

Індекс УДК: 347.65.028, 069.44, 72.02+719

Коди тематичних рубрик: 10.45.31, 13.61.25

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:Черкасова Катерина Тимофіївна

Науковий ступінь: д. арх.

Вчене звання: доц.

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Модель оцінювання автентичності та ідентичності міського середовища в умовах воєнних руйнувань та повоєнного відновлення

Назва НТП англійською: Model for Assessing the Authenticity and Identity of Urban Environments under War Damage and Post-War Recovery

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Методи, теорії, гіпотези, Аналітичні матеріали

Галузь застосування: 74.20.1— Діяльність у сфері інжинірингу; 73.20.1— Дослідження і розробки в галузі гуманітарних наук; 91.03— Діяльність із охорони та використання пам'яток історії, будівель та інших пам'яток культури

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Модель оцінювання автентичності та ідентичності міського середовища розроблена на основі комплексного аналізу матеріальних, функціональних, контекстуальних та концептуальних характеристик архітектурної спадщини. На відміну від чинних підходів, модель включає структуровану типологію порушених міських середовищ і факторів втрати автентичності, що була сформована в межах першого етапу дослідження. Типологія охоплює класи середовищ за характером руйнувань, станом історичної забудови, ступенем втрачених функцій, рівнем просторово-візуальних змін та трансформацією соціокультурної пам'яті. Ця типологічна база є фундаментом моделі й забезпечує можливість адаптивного застосування критеріїв оцінювання до різних типів порушених територій. Запропонована модель містить чотири групи індикаторів: 1. матеріальні залишки та ступінь їх збереженості; 2. функціональна тяглість об'єкта та середовища; 3. контекстуально-просторові зв'язки; 4. смислові й культурні характеристики, пов'язані з історичною пам'яттю спільнот. Модель призначена для застосування у реставраційній, містобудівній і пам'яткоохоронній практиці під час планування повоєнного відновлення. Вона дозволяє порівнювати різні типи порушених середовищ, визначати ступінь втрати автентичності, формувати пріоритети відновлення і прогнозувати наслідки втручання. Поеднання типологічної основи та системи індикаторів робить модель універсальним інструментом для прийняття рішень щодо збереження та відновлення культурної ідентичності міських територій.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення стану навколишнього середовища

Вплив НТП на довкілля: Розроблена модель спрямована на збереження наявної історичної забудови, зменшення обсягів демонтажу та запобігання надмірному техногенному втручання у постраждалі території. Використання типології порушених міських середовищ та факторів втрати автентичності дозволяє визначати зони, де застосування реставраційних або мінімально інвазивних методів є екологічно доцільнішим, ніж повна перебудова. Це сприяє повторному використанню автентичних матеріалів, зниженню обсягів будівельних відходів і скороченню потреби у виробництві нових ресурсів. Модель також підтримує принципи збереження історично сформованих ландшафтів та зелених зон, оскільки враховує контекстуально-просторові зв'язки і дозволяє уникати хаотичної забудови, що погіршує екологічний стан міського середовища. Застосування моделі у плануванні повоєнного відновлення забезпечує сталий підхід до розвитку територій, включаючи оптимізацію функціонального навантаження, раціональне використання земельних ресурсів та збереження безперервності екосистем. Таким чином, НТП сприяє інтеграції екологічних критеріїв у процеси реставрації та адаптації міських середовищ, підтримуючи баланс між культурною спадщиною, природним середовищем і потребами місцевих громад

Впровадження НТП: Інше (Модель проходить апробацію на матеріалах досліджуваних міських

середовищ і буде інтегрована у подальші етапи НДР)

Практична реалізація НТП

Початок етапу: 01.2026

Закінчення етапу: 12.2026

Споживачі продукції: центральні органи виконавчої влади у сфері культури та охорони культурної спадщини (Міністерство культури та інформаційної політики України);, органи місцевого самоврядування, відповідальні за містобудівну діяльність та відновлення постраждалих територій;,, державні та комунальні установи у сфері охорони культурної спадщини;,, проектні, реставраційні та науково-дослідні організації;,, заклади вищої освіти та освітні програми з архітектури, реставрації та урбаністики;,, експертні спільноти ІКОМОС та робочі групи з підготовки документації ЮНЕСКО.

Перспективні ринки: Україна (передусім регіони, що зазнали руйнувань унаслідок військових дій);, країни Європейського Союзу, що мають досвід реставрації та повоєнного відновлення (Польща, Німеччина, Литва, Хорватія);, міжнародні експертні організації у сфері культурної спадщини (ЮНЕСКО, ІКОМОС, ICCROM);, держави, які зазнають військових або техногенних руйнувань і потребують методик оцінювання стану історичного середовища.

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

1. Chahovets O. Authenticity 30 years later in the context of the 1994 Nara Conference. Modern Construction and Architecture. 2025. No. 13. Pp. 39–47. DOI: 10.31650/2786-6696-2025-13-39-47.
2. Chagovets O., Zhukova O. Reconstruction of destroyed architectural monuments in Ukraine: Between historical authenticity and modern needs of the urban environment. Protection of Cultural Heritage. 2025. No. 22. Pp. 1–32. DOI: 10.35784/odk.6122.
3. Cherkasova K., Czahovets O. Das «DERSCHPROM»-Gebäude und die Pufferzone: Bewahrung der Authentizität im Rahmen des UNESCO Nominierungsprozesses. In: Bilenkova S., Floegl H. (eds.). Der Wiederaufbau Österreichs nach dem Zweiten Weltkrieg – ein Modell für die Ukraine? University of Krems Press, 2025. Pp. 58–66. DOI: 10.48341/68V3-1X03.
4. Чаговець О. В. Відтворення архітектурних об'єктів: від правових рамок до симулятивних практик. Теорія та практика дизайну. 2025. № 37. С. 241–250. DOI: 10.32782/2415-8151.2025.37.23.
5. Черкасова К. Т. Держпром у Харкові: сценарії реабілітації пам'ятки модернізму в контексті еволюції інженерного мислення та охорони історичного середовища / К.Т. Черкасова, О.І. Гелла, К.В. Діденко, І.А. Снітко, Н.В. Плотнікова // Український мистецтвознавчий дискурс. – К.: НАУ, Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. № 3. С. 40–46.

6. Черкасова К. Т., Снітко І.А. До проблеми визначення предмету охорони пам'ятки архітектури як об'єкту культурної спадщини. //Сучасні проблеми архітектури та містобудування. К.: КНУБА, 2025. Вип. № 73. С. 175–182. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.73.174-182>

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Білецький Ігор Васильович
д. е. н.

Перелік осіб-виконавців

Прилуцький Владислав Олександрович

Снітко Ірина Анатоліївна
(к.арх., 18.00.01)

Чаговець Олеся Владиславівна

Черкасова Катерина Тимофіївна
(д.арх., професор, 18.00.01)

Якіменко Анна Юріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Герасименко Олена Анатоліївна

Телефон

+380990832023

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна